

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/48/2016
Identifikačné číslo spisu:	8509200620
Dátum vydania rozhodnutia:	05.04.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8509200620.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v spore žalobkyne N. B., bývajúcej v B., zastúpenou JUDr. Michalom Dicom, advokátom so sídlom v Starej Ľubovni, ul. 17. novembra 20, proti žalovanej Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, zastúpenou JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom so sídlom v Košiciach, Němcovej 22, IČO: 31 311 016, v konaní o určenie neplatnosti zrušenia poistenia a o vzájomnom návrhu žalovanej, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 40C/201/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. apríla 2015 sp.zn. 11Co 148/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I rozsudkom z 26. septembra 2013 č.k. 40C 201/2009-255 určil, že zrušenie poistenia vzniknutého poistnou zmluvou č. 4014300042 z 11. mája 2000 uzavretou medzi žalobkyňou a žalovanou jednostranným právnym úkonom žalovanej ku dňu 16. mája 2008 je neplatné a vzájomný návrh žalovanej zamietol. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania 220,38 € pozostávajúce z náhrady súdneho poplatku 99,50 € a trov právneho zastúpenia 120,88 €, ktoré má žalovaná zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobkyne, do 3dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil v zmysle § 2 ods. 2, § 3 ods. 1, § 788 a nasl. (§§ 797 ods. 1 a 2, 816, 800 ods. 1, 2 a 3, 801, 802 ods. 1 a 2, 800a) a § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 31a zák.č. 186/2004 Z.z., ktorým sa mení zák. č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve, § 33 ods. 1, § 35 ods. 1 zák.č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve. Právny vzťah medzi účastníkmi založený poistnou zmluvou posudzoval ako spotrebiteľský vzťah vzhľadom na zákonné kritériá obsiahnuté v § 52 a nasl. OZ. Na základe týchto právnych predpisov a vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaná nepreukázala, že by došlo k dohode o zmene obsahu poistnej zmluvy, pokiaľ ide o možnosť ukončenia poistenia, žalobkyňa neuplatnila právo na zrušenie poistenia a tento dôvod žalovaná uviedla bez vôle

žalobkyne, a preto z tohto dôvodu nemohlo dôjsť k zániku poistnej zmluvy. V oznámení o zániku poistenia žalovaná uviedla, že k zániku poistenia došlo v zmysle čl. 11 ods. 2 Všeobecných poistných podmienok pre životné poistenie, žalobkyňa na uvedené reagovala tým, že nepožiadala v zmysle všeobecných poistných podmienok o zmenu poistnej zmluvy. Súd mal zato, že poistná zmluva bola platná, svojím obsahom ani účelom neodporovala zákonu ani ho neobchádzala a nebola ani v rozpore s dobrými mravmi. Vykonaným dokazovaním súd nemal preukázaný zánik poistenia z dôvodov upravených v § 800 až 802 OZ. Námitku žalovanej, ktorou sa odvolávala na zánik povinnosti plniť z dôvodu nemožnosti plnenia v zmysle § 575 ods. 2 OZ, považoval za nedôvodnú, dospel k záveru, že žalovanou tvrdené skutočnosti nepreukazujú vzniknutú nemožnosť plnenia podľa pôvodnej zmluvy, a teda že plnenie v tejto časti zaniklo, lebo plnenie nie je nemožné, ak ho možno uskutočniť za sťažených podmienok, s väčšími nákladmi alebo až po dojednanom čase. V prejednávanej veci u žalovanej ide o plnenie za sťažených podmienok, s väčšími nákladmi, s akými v čase uzavretia poistnej zmluvy počítala, v dôsledku čoho nedosiahne taký predpokladaný zisk. Súd konštatoval, že nesprávnosť výpočtu výšky poistného - nesprávna kalkulácia, ktorý výpočet bol a je plne v kompetencii žalovanej poisťovne, berúc do úvahy činnosť NBS vo vzťahu k správnosti jeho výpočtu, sa nemôže premietnuť do dvojstranného zmluvného vzťahu medzi poisťovňou - žalovanou a poistencom - žalobkyňou bez súhlasu poisteného a v konečnom dôsledku zánikom poistného vzťahu. Žalobkyňu totiž nemožno nútiť, aby súhlasila s inou výškou poistného, aká bola dohodnutá oboma účastníkmi konania v čase uzavretia poistnej zmluvy, len pre chybu pri jej výpočte, ktorá existovala už v čase uzavretia poistného vzťahu. Súd prvého stupňa okrem iného poukázal aj na § 23 ods. 1 zák.č. 8/2008 Z.z., podľa ktorého žalovaná má povinnosť v súlade s vymedzeným predmetom podnikania vytvárať technické rezervy, ktoré sa vytvárajú vo výške dostatočnej na to, aby bola v každom okamihu zabezpečená schopnosť poisťovne uhradiť v plnej miere všetky záväzky poisťovne vyplývajúce z poistných zmlúv a záväzky poisťovne vznikajúce z činnosti podľa osobitného predpisu, inak povedané nepretržite dodržiavať skutočnú mieru solventnosti najmenej vo výške požadovanej miery solventnosti. Ani uvádzaná zmena právneho predpisu zák.č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve, ktorá nastala po uzatvorení poistných zmlúv medzi účastníkmi konania, a to zák.č. 186/2004 Z.z., do ktorého bolo s účinnosťou od 1. mája 2004 vložené znenie ust. § 31a nespôsobuje objektívnu nemožnosť plnenia na strane žalovanej v dôsledku nesprávnej výšky kalkulácie pri výpočte výšky poistného, berúc do úvahy aj uvádzané povinnosti poisťovne na zabezpečenie schopnosti uhradiť riadne a včas záväzky vyplývajúce z poisťovacej činnosti alebo zo zaistovacej činnosti, vytvoriť a nepretržite dodržiavať skutočnú mieru solventnosti najmenej vo výške požadovanej miery solventnosti a vytvárať si technické rezervy. Nesúhlas poisteného so zmenou poistnej zmluvy - poistného pre nesprávnú kalkuláciu pri výpočte výšky poistného zo strany žalovanej poisťovne, nemôže byť na úkor zmluvnej strany - poisteného ako spotrebiteľa, ktorý vstúpil s poisťovňou do poistného vzťahu za konkrétnych a určitých zmluvných podmienok. Žalobkyňu ako spotrebiteľa nemožno nútiť, aby pristúpila k takej zmene poistnej zmluvy, ktorou by si v konečnom dôsledku zhoršila svoje zmluvné postavenie. S poukazom na uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že poistná zmluva uzavretá medzi účastníkmi je platná, keďže dojednaná doba platnosti je do 11. mája 2015 a k zrušeniu poistnej zmluvy nedošlo žiadnym zákonom ustanoveným spôsobom, žalovaná doručila žalobkyňi oznámenie o zrušení poistnej zmluvy, preto súd vyhovel návrhu žalobkyne a vyslovil, že zrušenie poistnej zmluvy žalovanou je neplatné. Súd prvého stupňa mal tiež preukázaný naliehavý právny záujem predstavujúci splnenie podmienky na podanie žaloby o určenie v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. na určenie, že žalovaná odstráni stav právnej neistoty v právnom postavení žalobkyne z poistnej zmluvy. Vzájomný návrh žalovanej ako nedôvodný zamietol, nakoľko dospel k záveru, že poistná zmluva za pôvodne dojednaných zmluvných podmienok je platná a nedošlo k jej zmene. O trovách konania rozhodol súd v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. a žalobkyňi, ktorá mala vo veci plný úspech, priznal náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia a zaplateného súdneho poplatku.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 29. apríla 2015 sp.zn. 11Co/148/2015 potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny (§ 219 ods.2 O.s.p.) a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 224 ods.1 a § 142 ods.1 O.s.p.). Zároveň zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania (§ 109 ods. písm. c/ O.s.p.). V celom rozsahu sa stotožnil so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie v prejednávanej veci a súčasne skonštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozsudku.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovanej ako neprípustné odmietnuť.

5. Dovolanie žalovanej bolo podané 23. júla 2015, pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Pokiaľ bolo dovolanie v čase jeho podania prípustným prostriedkom nápravy, umožňujúcim dovolací prieskum, potom tieto účinky (a následky) sa uznávajú i v budúcnosti. Prežarovanie princípov právneho štátu do ústavného poriadku nachádza svoje normatívne vyjadrenie v ustanovení § 470 ods. 2 vete prvej CSP. Fundamentom je právna istota, ktorá v sebe nesie znaky ochrany nadobudnutých práv a s tým spojenej dôvery v právo.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na odôvodnenie svojho záveru dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 CSP stručne uvádza:

7. Dovolanie žalovanej v časti, ktorou je napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, smeruje proti rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie v zmysle § 238 O.s.p. prípustné. V časti, ktorou je napadnutý výrok tohto rozsudku o zmietnutí návrhu na prerušenie konania a o trovách odvolacieho konania (majúcich povahu uznesenia), nesmeruje dovolanie žalovanej proti uzneseniam odvolacieho súdu so znakmi uvedenými v ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie žalovanej teda v zmysle § 238 až § 239 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

8. Za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy bolo dovolanie spôsobilé vyvolať sledovaný právny účinok pri vadách zmätočnosti (§ 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.), i keď jeho prípustnosť z § 238 a § 239 O.s.p. nevyplývala; v takom prípade ale vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. prípustnosť dovolania nezakladali, na takto prípadne uplatnené dovolacie dôvody nebolo možné prihliadať (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 151/2015, 3 Cdo 90/2011, 4 Cdo 588/2015, 5 Cdo 424/2015, 6 Cdo 26/2016, 7 Cdo 36/2016, 8 Cdo 27/2016). Dovolateľka zastúpená kvalifikovaným zástupcom v dovolaní uviedla iba zákonné ustanovenia „§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.“ bez ďalšej konkretizácie. K týmto argumentom dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby boli prípadne konkretizované a opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka však žiadnu z väd konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neuviedla a vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo.

9. Žalovaná v dovolaní uviedla (len to), že „napadnuté uznesenie je nezákonné z dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. a/, b/ c/ O.s.p.“, konkrétne však dovolacie dôvody nevymedzila, nešpecifikovala, ani nevysvetlila v čom majú podľa jej názoru spočívať. I keď vadami zmätočnosti sa súd zaoberá ex officio, svoj význam má v tomto i samotné dovolanie, ktorým dovolateľ ozrejmuje vnímanie uplatnených väd a

vysvetľuje ako sa dotkli jeho osoby, osobitne ak ide o situácie spájané s jeho individuálnymi oprávneniami a právami. Niektoré z takto označených väd totiž nemusia vyplývať priamo z povahy prejednávanej veci. Ak dovolateľ nevyužije túto zákonnú možnosť, nemôže mať predstavu, že dostane odpoveď na výhrady, ktoré zostali latentné. Judikatúra sa preto zhodla na názore, že pokiaľ v dovolaní nie sú uvedené konkrétne okolnosti svedčiace o tom, že v konaní došlo k namietanej vade, samotné uvedenie zákonného ustanovenia o takejto vade nemožno považovať za dostatočné naplnenie dôvodov, pre ktoré sa dovolanie podáva, lebo v takom prípade dovolaním napadnuté rozhodnutie nemožno preskúmať z hľadiska jeho opodstatnenosti (porovnaj R 38/2008).

10. Pokiaľ námietka dovolateľky o „nezákonnosti“ mala smerovať k spochybneniu právnych záverov konajúcich súdov, je potrebné poznamenať, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 a § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

11. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalovanej nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol. Z uvedeného dôvodu nemal oprávnenie zaoberať sa správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia.

12. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§451 ods. 3 veta druhá CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.